

Απαντήσεις: Λατινικά Προσανατολισμού Γ' Λυκείου
15 Απριλίου 2026
Εξεταζόμενη ύλη: Κείμενα 16-50

A. Τόσο κοντά στα τείχη έχουμε τον εχθρό! Φυλαχτείτε λοιπόν από τον κίνδυνο, προστατέψτε την πατρίδα. Μην έχετε εμπιστοσύνη (μην στηρίζετε) στις δυνάμεις της πόλης. Να αποβάλετε την αυτοπεποίθηση που είναι υπερβολική σε σας (την υπερβολική σας αυτοπεποίθηση). Μην πιστέψετε πως θα ενδιαφερθεί (ή φροντίσει) κανείς για την πατρίδα, αν εσείς οι ίδιοι δεν φροντίσετε για την πατρίδα (για αυτήν).

Στους εμφύλιους πολέμους όλα είναι αξιοθρήνητα, αλλά τίποτα (δεν είναι) πιο αξιοθρήνητο από την ίδια τη νίκη: αυτή κάνει τους νικητές αγριότερους και πιο αχαλίνωτους (απ' ό, τι συνήθως), ώστε, ακόμη κι αν δεν είναι τέτοιοι από τη φύση τους, να πιέζονται από ανάγκη (να εξαναγκάζονται από τα πράγματα) να γίνουν. Πράγματι, τα αποτελέσματα (η έκβαση) των εμφυλίων πολέμων είναι πάντοτε τέτοια, ώστε να γίνονται όχι μόνο αυτά που θέλει ο νικητής, αλλά ώστε ακόμη να κάνει ο νικητής το χατίρι αυτών, με τη βοήθεια των οποίων κερδήθηκε η νίκη.

Αυτό το ελάφι κάποια ημέρα έφυγε και πίστεψαν ότι είχε πεθάνει. Όταν κάποιος ανήγγειλε στον Σερτώριο ότι το ελάφι βρέθηκε, ο Σερτώριος τον διέταξε να σωπάσει (να το κρατήσει μυστικό). Επιπλέον τον καθοδήγησε (Ακόμη, του έδωσε οδηγίες) να το αφήσει ελεύθερο ξαφνικά την επόμενη μέρα σ' αυτόν τον τόπο (στο μέρος), όπου επρόκειτο να βρίσκεται (θα βρισκόταν) ο ίδιος με τους φίλους του.

B1a) 240 π.Χ – Λίβιος Ανδρόνικος – Οδύσσεια – ελληνικό δράμα

B1β) Ιούλιος Καίσαρας - **Απομνημονεύματα**

Οράτιος - **Ωδές**

Βιτρούβιος – **De architectura**

Μάρκος Τύλλιος Κικέρων- **Φιλοσοφικοί διάλογοι**

Κάτων – **De agricultura**

Έννιος – **Χρονικά**

B2) καρπός: decerptam esse

μουράγιο: muris

μνημείο: mementote

δεσπότης: impotentioresque

νατουραλισμός: natura

πυγμαίος: pugnare

ντούρος: durius

ορμή: orta est

κορυφή: cerva

ιδεατός: videbatur

Γ1.α.

diem: diebus

opibus: opis

discrimine: discrimina

victoria: victoriae

necessitāte: necessitas

bellis: bellorum

Sertōrius: Sertori

locum: loca

somno: somnis

Γ1.β.

recentem: recentissimam

ipsi: ipse

misera: miserius

nihil: nulli rei

magna: maioris

aliquis: aliquid

Γ2.

dixissent: dicebamus

scitōte: sciunto

decerptamesse: decerpssisse

tutamini: tutaturus sis

nolīte: nolitis

pugnāre: pugnatuross fuisse

cuperent: cuperis / -re

reddit: reddiderat

sint: fuimus

videbātur: visu

imperandum esset:imperandum fuerit

fūgit: fugiendum

iussit: iubebat

emissa: emittens

orta est: oriri

Δ1.α.

ante diem: επιρρηματικός εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου στο απαρέμφατο decerptam esse, δηλώνει το «πριν από πόσο χρόνο» έγινε κάτι.

ante tertio die (απλή αφαιρετική)

Δ1.β.

α) Carthagine: επιρρηματικός προσδιορισμός τόπου, απρόθετη αφαιρετική που δηλώνει στάση σε τόπο στο απαρέμφατο decerptam esse. Τίθεται απρόθετα γιατί πρόκειται για όνομα πόλης και είναι ουσιαστικό γ' κλίσης.

β) in Italiā (in+αφαιρετική, τίθεται εμπρόθετα γιατί πρόκειται για όνομα χώρας)

Δ1.γ.

Πρόκειται για μια Κύρια Πρόταση Επιθυμίας που δηλώνει την απαγόρευση!

Oribus urbis ne confisi sitis!

Δ1.δ.

me clamante nihil esse bello civīli miserius

Δ1.ε.

Ea cerva perisse credita est:

α) Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου (perisse) είναι το cerva και έχουμε ταυτοπροσωπία εφόσον είναι ίδιο με το υποκείμενο του ρήματος. Τίθεται σε ονομαστική γιατί το ρήμα της πρότασης είναι παθητικός τύπος προσωπικού δοξαστικού ρήματος (credita est) και ισχύει η άρση του λατινισμού του ειδικού απαρεμφάτου.

β) omnes crediderunt eam cervam perisse

Δ2.α.

recentem: κατηγορούμενο στο ficum μέσω του συνδετικού απαρεμφάτου esse

quae: αντικείμενο στο ρήμα velit

Δ2.β.

Quod Sertorius imperare militibus deberet

Δ2.γ.

Cum aliquis Sertōrio nuntiavisset cervam inventam esse, Sertōrius eum iussit tacēre:

Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Εισάγεται με τον ιστορικό - διηγηματικό σύνδεσμο cum γιατί αναφέρεται σε διηγήσεις του παρελθόντος και υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση κύριας και δευτερεύουσας δημιουργώντας μια σχέση αιτίου και αιτιατού ανάμεσά τους· είναι φανερός ο ρόλος του υποκειμενικού στοιχείου της υποτακτικής. Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική υπερσυντελικού nuntiavisset, γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (iussit) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα της κύριας πρότασης iussit.

Cum repente aliquis Sertorio **nuntiavit** cervam inventam esse, Sertorius **vix** eum **iusserat** tacere.

Δ2.δ.

Eam cras repente in eum locum emitte

Δ2.ε.

cum (Sertorius) amicos admisisset

**Τις απαντήσεις επιμελήθηκε ο καθηγητής:
Τσιακμάκης Στέλιος**

SYSTHMA